

Aan: De gemeenteraadsleden en burgercommissieleden van Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

Datum: 15 november 2021

Betreft: Onderzoek naar beleid en investeringen omtrent schoolgebouwen

Bijlage: [Onderzoeksrapportage EIB](#)

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u onze onderzoeksrapportage naar het beleid en de investeringen omtrent schoolgebouwen.

Aanleiding onderzoek

Schoolgebouwen behoren tot de gemeentelijke kapitaalgoederen. De kosten van gemeentelijke kapitaalgoederen vormen een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke begroting. Gemeenten hebben daarin geen onbeperkte financiële ruimte: elke keuze nú heeft gevolgen voor de financiën op een later moment en voor het voorzieningenniveau voor de burgers en ondernemers.

Inzicht in kapitaalgoederen is dus belangrijk; in de fysieke staat, het beleid en de financiële gevolgen ervan. Daarom heeft de Rekenkamercommissie het thema kapitaalgoederen opgenomen in haar *Onderzoeksplan 2021-2022*.

Het onderzoek naar schoolgebouwen is het eerste onderzoek binnen het thema kapitaalgoederen.

Daarnaast komt het voort uit een wens van raadsleden, geuit tijdens het overleg tussen de Rekenkamercommissie en de klankbordgroep van raadsleden.

Sinds de komst van het nieuwe coronavirus is er extra aandacht voor het binnenklimaat van schoolgebouwen. Daarmee heeft dit onderzoek nog een bijzondere relevantie.

Doel onderzoek

Het doel is om inzicht en eventueel verbeter suggesties te bieden omtrent:

- het beleid voor onderhoud, renovatie en (vervangende) nieuwbouw van schoolgebouwen;
- de investeringen in renovatie en (vervangende) nieuwbouw van schoolgebouwen.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB). Van april 2021 tot en met september 2021 heeft dit onderzoeksbureau:

- vragenlijsten opgesteld en verspreid bij de gemeenten;
- verdiepende interviews gehouden, onder meer met wethouders onderwijs;
- groepsgesprekken gehouden met een afvaardiging van schoolbesturen;
- de verzamelde informatie geanalyseerd en verwerkt, en daarover gerapporteerd.

Conclusies

De gemeenten en schoolbesturen zijn professioneler geworden wat betreft beleid en investeringen omtrent schoolgebouwen. Er is een redelijke tot goede basis voor het opstellen van plannen hiervoor.

Ook lijken gemeenten en schoolbesturen op dit onderwerp goed samen te werken. Schoolbesturen kunnen zich bijvoorbeeld in grote lijnen vinden in de prioritering voor schoolgebouwen. Maar zij vinden de ambtelijke capaciteit een belemmerende factor; vooral in Wassenaar en Voorschoten.

De schoolgebouwen voldoen aan de functionele eisen voor het geven van onderwijs. Ook lijken zij een redelijke bouwtechnische staat te hebben, maar voldoen zij niet aan binnenklimaat-normen.

Gezien de huidige problemen met het binnenklimaat en de toekomstige ambities, zullen de schoolgebouwen op dit punt aanzienlijk verbeterd moeten worden. Wat dat betreft hebben de rijksoverheid, gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke uitdaging.

De vier gemeenten houden in hun plannen onvoldoende rekening houden met stijgende bouwkosten. Daar bovenop houden Wassenaar en Voorschoten vooraf geen rekening met andere aanvullende kosten (zoals verhuiskosten).

Aanbevelingen

Voor Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

Verzoek uw college van burgemeester en wethouders om:

- 1) in begrotingen rekening te houden met stijgende bouwkosten van schoolgebouwen;
- 2) de kennisdeling tussen schoolbesturen te ondersteunen op het gebied van wet- en regelgeving omtrent schoolgebouwen;
- 3) het inzicht bij uw gemeente te vergroten in de energetische staat en het binnenklimaat van schoolgebouwen en dit te gebruiken bij het opstellen van het integraal huisvestingsplan;
- 4) de lange termijn-opgave (2030-2050) voor duurzaamheid van schoolgebouwen in beeld te krijgen.

Specifiek voor Wassenaar en Voorschoten

Verzoek uw college van burgemeester en wethouders om:

- 1) in begrotingen rekening te houden met aanvullende kosten voor bouwprojecten van schoolgebouwen voor tijdelijke huisvesting, verhuizing, en kostenstijging in geval van een monumentale status;
- 2) te zorgen voor meer ambtelijke capaciteit en kennis binnen de gemeente op het gebied van schoolgebouwen.

Specifiek voor Voorschoten

Verzoek uw college van burgemeester en wethouders om:

- 1) in de programmabegroting uit te gaan van het volledige VNG-normbedrag voor bouwprojecten van schoolgebouwen.

Specifiek voor Oegstgeest

Verzoek uw college van burgemeester en wethouders om:

- 1) gebruik te maken van schouwen bij het opstellen van het integraal huisvestingsplan.

Voor Leidschendam-Voorburg zijn geen specifieke aanbevelingen.

Bestuurlijke reacties

De colleges van B&W van [Wassenaar](#) en [Voorschoten](#) ondersteunen en waarderen het onderzoeksinitiatief. Zij nemen de aanbevelingen ‘ter harte’ en stellen dat ‘de meeste aanbevelingen reeds in de praktijk worden opgevolgd’.

Volgens beide colleges wordt ‘reeds rekening gehouden met stijgende kosten’ en is de ambtelijke capaciteit ondertussen ‘weer op orde’.

Het college van B&W van [Voorschoten](#) wil de VNG-normbedragen overnemen, ‘met de mogelijkheid om in samenspraak met de scholen af te wijken als de praktijk daarom vraagt’. Zij bekijkt of prefab bouwen¹ ‘tegen een scherpe prijs’ mogelijk is.

Het college van B&W van [Oegstgeest](#) stelt dat:

- 1) de conclusies in de concept-aanbiedingsbrief ‘in onvoldoende mate recht doen aan de conclusies uit de onderzoeksrapportage’;
- 2) de financiële verantwoordelijkheid van de rijksoverheid onderbelicht is;
- 3) zij het VNG-advies volgt om bij overschrijding van de normbedragen, ‘deze in het jaar van uitvoering aan te passen’;
- 4) het periodiek schouwen van schoolgebouwen geen meerwaarde heeft.

Het college van B&W van [Leidschendam-Voorburg](#) ‘herkent de situatie zoals beschreven’. Zij wijst op de financiële verantwoordelijkheid van de rijksoverheid en op de ‘zeer onvoorspelbare prijsontwikkeling’. Maar bij een kredietaanvraag voor een bouwproject zal deze altijd in voldoende middelen voorzien.

Het college neemt aanbeveling 2, 3 en 4 over.

Punt 1 en 2 van het college van B&W van Oegstgeest heeft tot aanpassing geleid in deze aanbiedingsbrief.

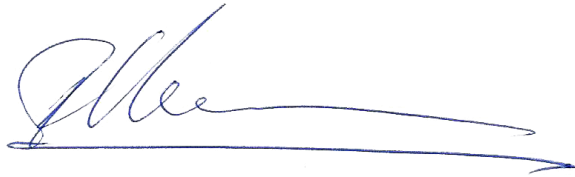
¹ Prefab bouwen is een proces in de bouw waarbij materialen vooraf in een fabriek of werkplaats tot elementen worden gemaakt, waarna deze naar de bouwplaats worden getransporteerd en aldaar worden verwerkt.

Tenslotte

Wij gaan graag met u in gesprek over dit onderwerp.

Met vriendelijke groet,

Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-
Voorburg

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'D. Kamermans', with a long horizontal flourish extending to the right.

Dolf Kamermans, voorzitter